

mora vzbuditi ljubezen do naše domovine. Ob luninem svitu se pripelje v Ljubljano: »Auf seinen Lichtern schwebt das liebe Ljubljana auf uns zu. Und die töricht-süße Frage einer schönen Frau daheim wird wie eine Liebkosung in dieser erfüllten Maimacht wach: »Heißt Ljubljana nicht: Ich liebe dich?« — Ja, aller Grammatik und Etymologie zum Trotz: Ljubljana heißt: Leben, ich liebe dich! Ich liebe dich! — Im Unendlichen über uns funkelt mit überzeugendem Glanze die Venus.« — Končno je zbral v skupini Nachdichtungen 11 jugoslovanskih pesmi, med njimi Im Schnee Simona Jenka.

Kljub priložnostnemu, časnikarskemu postanku je tudi ta knjiga polna vsebine, ki dokazuje temeljito poznanje predmeta, o katerem razpravlja. Frst.

Südsteiermark. Ein Gedenkbuch. Herausgegeben von Franz Hausmann. Graz, Ulr. Mosers Buchhandlung, 1925.

Knjiga je skozi in skozi propagandna. Njen namen je buditi zanimanje za južno štajersko in utrjevati v Nemcih prepričanje, da je to vsaj kulturno nemška zemlja, ki se mora prej ali slej priključiti nazaj k nemškemu kulturnemu svetu. Zato je posvečena nemškim žrtvam krvavega dne v Mariboru. Večina od preko 50 spisov te knjige je informativnih in brez znanstvenih aspiracij. Njih namen je pokazati, kakšno vlogo ima nemška kultura v tej zemlji in seve tudi kakšno zaslugo za njene sedanje prednosti. — Eden najtemeljitejših člankov je vsekakor oni W. Schmidta Südsteiermark im Altertum, ki predstavlja za naše, sistematično še tako malo obdelane spomenike prazgodovinske in rimske kulture prav uspel poskus. Naslednji članki R. Sieger, Die landschaftliche Gliederung des Unterlandes, Fr. Heritsch, Die geologische Erforschung Untersteiermarks, G. A. Lukas, Die geographische Bedeutung Untersteiers, in M. Rüpschl, Untersteirisches aus dem Mittelalter, so zanimivi, vendar predstavljajo in tolmačijo vsa dejstva tako, da pokažejo zaslugo nemške znanosti za to zemljo in utemeljijo svoje naziranje s tem, da je sedanja državna meja nenaravna in krivična. H. Egger, Studij in ohranitev gotskih spomenikov na južnem štajerskem je prepovršen, da bi vsaj naznačil znanstvene vrednote južnoštajerskega gradiva, kjer se je pod jugoslovansko upravo že marsikaj ugotovilo, kar je poprej nemška zanemarila ali zamudila. Fritz Nowotny, Južnoštajerski gradovi, nas absolutno ne zadovolji; našteje jih sicer precej popolno, podatki pa so pri večini zelo površni in niti od daleč ne odgovarjajo temu, kar bi lahko pričakovali, posebno pa odpove kulturnozgodovinska in umetniška stran. Sledi Popelke opis Franc Táhy, grajski gospod na Štatenbergu. Zanima nas zopet članek W. Suida, O južnoštajerskem baročnem slikarstvu, ki nam nudi nekaj podatkov o H. A. Weissenkircherju, Fr. I. J. Flurerju, J. A. von Mölcku in M. Göblerju. Tudi ta spis je nepopoln in prezre mnoga, sicer že znana dejstva, a vseeno nudi za to še nenačeto ledino nekaj oporišč našemu preiskovalcu. Članki o nemškem gledališču, muzikalni kulturi, šolski zgodovini Schulvereina, Südmarki, sadjarstvu in vinarstvu, nemškem telovadstvu in nemškem časopisju na Južnem štajerskem, so vsi pisani z namenom povzdigniti pomen nemške kulture v ti deželi. Sledita članka o Novem Kloštru in o Žičkem samostanu. Serija člankov obdeluje nato zgo-

dovinsko važne osebnosti nemškega pokolenja, ki so delovale in živele na Južnem štajerskem. Opisani so poleg drugih J. S. Popowitsch (n. b. Slovenec!), nadvojvoda Janez in njegov pomen za Južno štajersko, Tegetthoff, R. G. Puff, Ferd. Mallitsch, H. Wolf, Kernstockova mladost, Bartsch in Južna štajerska in dr. Dva lepa zgodovinska članka je napisal H. Pirchegger, in sicer Maribor v stari dobi in grad Zgornji Ptuj. J. Krebitz piše o novem mostu čez Dravo v Mariboru. M. Hlawatschek o delavnicah južne železnice v Mariboru, H. Mast o Falski elektrarni, K. Bienenstein o Mariji Devici v Puščavi, H. Rieger o Trbovljah in Fr. Hausmann o Brežicah. Knjigo zaključuje Alfred Amschl s sestavkom Wiegenland, ki je posvečen Ptuj, haloškim goricam in Mariboru. Pretkan je s toploto mladostnih spominov.

Kljub kulturtragerski tendenčnosti vsebuje ta knjiga marsikak dragocen sestavek in bo v celoti dobro služila kot informator o tendencah, metodah in uspehih nemškega kulturnega dela in prodiranja na jug. Znanstvena stran je v večini slučajev podrejena propagandni, sega pa kljub temu tako daleč v preteklost in sedanost Južne štajerske, da bi si le želeli, da bi naša propagandna literatura mogla pokazati dosti takih del, tako prožetih z ljubeznijo in še več, naravnost s strastjo do domačije, kakor je ta, ki je napisana proti nam. Frst.

Dr. Johannes Ledroit: **Frühschein der Kultur.** Bilder aus Vorgeschichte und Urzeit. Herder & Co., Freiburg i. Br., 1926. 75 slik.

Ta knjiga je svojevrsten primer posrečenega poljudno znanstvenega spisa. V kratkih uvodnih poglavjih podaja kratek pregled geološke kronologije zemeljske skorje in prazgodovinske kronologije od prvega pojava znakov človeške kulture do Kristovega rojstva v zapadni in srednji Evropi. Nato se vrste pregledni orisi posameznih prazgodovinskih kulturnih dob, ki so vedno pregledno kratki, za vsakim pa sledi živahna slika življenja v dotični dobi, ki je lokalizirana v kaki resnični pokrajini v bližini Rena in ima namen, da nazorno predstavi takratne kulturne razmere, porabo orodij in orožij ter sistematično ob enem razvojno pojasnjuje napredek materialne in duševne kulture človeka. Pri tem mu dobro služi poleg arheologije tudi etnografija primitivno kulturnih ljudi sedanjosti, kar omogočuje res izredno živahne opise.

Četudi je knjiga napisana posebej za nemške razmere, jo lahko toplo priporočimo vsem, ki jih zanima zarja človeške kulture; ne smemo pa vsega aplicirati na slovansko prazgodovino, posebno ne na dobo, ki so bližje zgodovinski dobi. Frst.

Ferdinand Emmerich: a) **Unter den Indianern in Mato Grosso.** b) **Hüter der Wildnis.** Herder. Hladna potopisna epika brez snovne napetosti, ki jo nujno zahtevajo take vrste povesti. P.

Marie Eugénie delle Grazie: **Unsiehtbare Straße.** Roman. Herder. — Knjiga je za ženske. Ugajala bo. Le deloma vzdrži sicer strogo umetniško oceno. Deloma gre domišljija pisateljčica za las ob robu nad neokusnostjo in nedostojnostjo. Nikoli še nisem namreč živeje čutil, kako blizu ob sentimentalni mentaliteti vzgojne pisateljice gre — šund. Dr. P.